

DEVAM EDEN PROJE

Bölüm	Tarla Bitkileri					
Afa Adı	Endüstri Bitkileri – A 04					
Program Adı	Pamuk – P 02					
Proje No	TAGEM/TA/01/02/02/010					
Proje Adı	Güneydoğu Anadolu Bölgesi Pamuk Islah Araştırmaları - Bazı İleri Pamuk Hat / Çeşitlerinin Diyarbakır ve Mardin Koşullarına Adaptasyonu					
Projeyi Yürüten Kuruluş	GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi					
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü					
Proje Yürütücüsü	Doç. Dr. Emine KARADEMİR					
Yardımcı Araştırmacılar	Doç. Dr. Çetin KARADEMİR Zir. Yük. Müh. Uğur SEVİLMİŞ					
Başlama - Bitiş Tarihi	Nisan 2010 / Aralık 2014					
Projenin Yıllara Göre Bütçesi	2010	2011	2012	2013	2014	TOPLAM
	3.200	4.500	5.000	7.100	6.200	25.900

Proje Özeti:

Projeyle, bazı ileri pamuk hat ve çeşitlerin Diyarbakır ve Mardin lokasyonunda kütlü pamuk verimi, çırcır randımanı ve lif teknolojik özelliklerini araştırmak ve karşılaştırmak amaçlanmaktadır.

Farklı lokasyonlarda test edilen bu hat ve çeşitlerin değişen çevre koşullarına verecekleri tepkilerinin belirlenmesi o çeşitlerin bölgeye önerilmesinde etkili olacaktır. Adaptasyon yeteneği yüksek olan, verim ve kalite özellikleri yönünden değişen çevre koşullarında fazla bir değişime uğramayan bu çeşitlerin saptanarak bölgeye önerilmesi ile üretimin sürekliliği sağlanabilmektedir. Bu çalışmada enstitümüz tarafından geliştirilen ileri pamuk hatları Diyarbakır ve Mardin ilinde standart çeşitler ile adaptasyon denemelerine alınarak standart çeşitlerden verim ve kalite yönü ile öne çıkan hatların belirlenmesi ve bu hatlardan yeni çeşit adaylarının saptanarak tescile sunulması amaçlanmaktadır.

DEVAM EDEN PROJE

Bölüm	Tarla Bitkileri					
Afa Adı	Endüstri Bitkileri – A 04					
Program Adı	Pamuk – P 02					
Proje No	TAGEM/TA/01/02/02/010					
Proje Adı	Güneydoğu Anadolu Bölgesi Pamuk Islah Araştırmaları - Yüksek Sıcaklık Stresine Tolerant Pamuk Islahı					
Projeyi Yürüten Kuruluş	GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi					
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü					
Proje Yürütücüsü	Doç. Dr. Emine KARADEMİR					
Yardımcı Araştırmacılar	Doç. Dr. Çetin KARADEMİR Zir. Yük. Müh. Uğur SEVİLMİŞ					
Başlama - Bitiş Tarihi	Nisan 2010 / Aralık 2014					
Projenin Yıllara Göre Bütçesi	2010	2011	2012	2013	2014	TOPLAM
	3.500	4.350	5.550	8.000	7.100	28.500
Proje Özeti: Pamuk tarımında küresel ısınma ve yüksek sıcaklık stresinin etkisini azaltabilmenin en etkin yolu yüksek sıcaklık stresine tolerant pamuk çeşitlerini geliştirebilmekten geçmektedir. Yüksek sıcaklık stresine tolerant pamuk çeşitlerini geliştirebilmek amacıyla başlatılan bir ıslah projesi olan bu projeye ıslah amacına uygun olan 15 adet ebeveyn ile Line x tester analiz yöntemine uygun olarak melezlemelerin yapılması planlanmıştır. Kütlü pamuk verimi, çırcır randımanı, klorofil içeriği (SDAP değeri), PAR (Photosynthetic Active Radiation), Yansıma (Fluorescence) ve Fotosentez Verimi						

yönünden ebeveynlerin Genel Uyuşma Yetenekleri (GUY), melezlerin ise Özel Uyuşma Yetenekleri (ÖUY) incelenecektir. Çalışma kapsamında geliştirilen hatların kontrol çeşitlerle kıyaslanması ve verim, lif kalite analiz sonuçlarına göre üstün olanların belirlenmesi ve çeşit adayı olarak sunulması hedeflenmektedir.

DEVAM EDEN PROJE

Bölüm	Tarla Bitkileri				
Afa Adı	Endüstri Bitkileri – A 04				
Program Adı	Pamuk – P 02				
Proje No	TAGEM/TA/11/05/02/003				
Proje Adı	Line x Tester Analiz Yöntemi ile GAP Bölgesine Uygun Pamuk Çeşitlerinin Geliştirilmesi				
Projeyi Yürüten Kuruluş	GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi				
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü				
Proje Yürütücüsü	Doç. Dr. Çetin KARADEMİR				
Yardımcı Araştırmacılar	Doç. Dr. Emine KARADEMİR Zir. Yük. Müh. Uğur SEVİLMİŞ				
Başlama - Bitiş Tarihi	Nisan 2011 / Aralık 2014				
Projenin Yıllara Göre Bütçesi	2011	2012	2013	2014	TOPLAM
	3.000	3.600	4.000	4.500	15.100

Proje Özeti:

Türkiye pamuk ekim alanı ve üretiminde önemli bir yeri bulanan GAP bölgesi koşullarına uygun yüksek verimli, üstün teknolojik özelliklere sahip, hastalık ve zararlılara tolerant pamuk çeşitleri geliştirebilmek amacıyla bu çalışmanın yürütülmesi planlanmıştır. Genetik çeşitliliğin ve ebeveynler arasındaki genetik uzaklığın çeşit geliştirme çalışmalarında önemli olduğu, üstün özellikteki çeşitlerin bu şekilde elde edildiği bilinmektedir. Bu çalışmada farklı orijinlere sahip pamuk çeşitlerinin bölge standart çeşitleri ile melezlenerek, en iyi melez kombinasyonun Çoklu Dizi (Line x tester) analiz yöntemi ile saptanması ve bu kombinasyonlardan yeni verimli ve kaliteli pamuk çeşitlerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

DEVAM EDEN PROJE

Bölüm	Tarla Bitkileri					
Afa Adı	Endüstri Bitkileri – A 04					
Program Adı	Pamuk – P 02					
Proje No	TAGEM/TA/01/02/02/010					
Proje Adı	Güneydoğu Anadolu Bölgesi Pamuk Islah Çalışmaları (III. Aşama) - Verimli ve Lif Kalite Özellikleri Üstün Pamuk Çeşitlerinin Geliştirilmesi					
Projeyi Yürüten Kuruluş	GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi					
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü					
Proje Yürütücüsü	Doç. Dr. Emine KARADEMİR					
Yardımcı Araştırmacılar	Doç. Dr. Çetin KARADEMİR Yrd. Doç. Dr. Remzi EKİNCİ Zir. Yük. Müh. Uğur SEVİLMİŞ					
Başlama - Bitiş Tarihi	Nisan 2010 / Aralık 2014					
Projenin Yıllara Göre Bütçesi	2010	2011	2012	2013	2014	TOPLAM
	4.000	4.250	4.500	4.750	5.000	22.500
Proje Özeti: Bu çalışmayla, GAP bölgesi koşullarına uygun yüksek verimli ve lif kalite özellikleri üstün pamuk çeşitlerini geliştirmek amaçlanmaktadır. Çalışmada Line x Tester analiz yöntemi ile melezlemelerin yapılması, en iyi melez kombinasyonun saptanması ve bu kombinasyonlardan yeni, verimli ve kaliteli pamuk çeşitlerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir.						

DEVAM EDEN PROJE

Bölüm	Tarla Bitkileri					
Afa Adı	Endüstri Bitkileri – A 04					
Program Adı	Pamuk – P 02					
Proje No	TAGEM/TA/01/02/02/010					
Proje Adı	Güneydoğu Anadolu Bölgesi Pamuk Islah Çalışmaları (III. Aşama) Verimli ve II. Ürüne Uygun Erkenci Pamuk Çeşitlerinin Geliştirilmesi					
Projeyi Yürüten Kuruluş	GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi					
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü					
Proje Yürütücüsü	Doç. Dr. Emine KARADEMİR					
Yardımcı Araştırmacılar	Doç. Dr. Çetin KARADEMİR Yrd. Doç. Dr. Remzi EKİNCİ Zir. Yük. Müh. Uğur SEVİLMİŞ					
Başlama - Bitiş Tarihi	Nisan 2010 / Aralık 2014					
Projenin Yıllara Göre Bütçesi	2010	2011	2012	2013	2014	TOPLAM
	3.500	3.750	4.000	4.250	4.500	20.000

Proje Özeti:
Pamuk hem Ülkemiz hem de Güneydoğu Anadolu Bölgesi için ekonomik önem arz eden bir üründür. Ülkemizin kalkınması pamuk ve tekstile dayalı sanayi ile birlikte anılmaktadır. Pamuk ıslah çalışmalarında amaç, önceki çeşitlerden bazı özellikler yönünden daha üstün özellikte çeşitler geliştirmektir, bu da ıslah çalışmalarının ancak sürekliliği ile sağlanabilmektedir. Birim alandan daha fazla gelir etme isteği; II. ürün şartlarında pamuk üretiminin giderek artması; global iklim değişimi ile özellikle son yıllarda daha fazla gerçekleşen erken sonbahar yağışlarından dolayı pamuk ürününün yağışlara maruz kalarak lif kalite özelliklerinde olumsuzlukların meydana gelmesi verimli ve erkenci pamuk çeşitlerine gereksinimini ortaya çıkarmıştır. Bu proje ile II. ürüne uygun erkenci ve verimli pamuk çeşitleri geliştirerek, pamuk üreticilerinin hizmetine sunulması amaçlanmaktadır.

DEVAM EDEN PROJE

Bölüm	Tarla Bitkileri					
Afa Adı	Endüstri Bitkileri – A 04					
Program Adı	Pamuk – P 02					
Proje No	TAGEM/TA/10/					
Proje Adı	GAP Bölgesine Uygun Pamuk Çeşitlerinin Çift Melez Yöntemi ile Geliştirilmesi					
Projeyi Yürüten Kuruluş	GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi					
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü					
Proje Yürütücüsü	Doç. Dr. Emine KARADEMİR					
Yardımcı Araştırmacılar	Doç. Dr. Çetin KARADEMİR Yrd. Doç. Dr. Remzi EKİNCİ Zir. Yük. Müh. Uğur SEVİLMİŞ					
Başlama - Bitiş Tarihi	Nisan 2010 / Aralık 2014					
Projenin Yıllara Göre Bütçesi	2010	2011	2012	2013	2014	TOPLAM
	2.500	2.500	2.900	3.550	3.950	15.400
Proje Özeti: Ülkemiz toplam pamuk üretiminin yaklaşık %60'ı Güneydoğu Anadolu Bölgesinde gerçekleşmektedir. Verim yanında, erkencilik ve lif kalite özelliklerinin iyileştirilmesi yapılacak olan ıslah çalışmasının başarısı, amacın iyi belirlenmesi, ıslah programında yer alacak genotiplerin iyi seçilmesi ve bunlardan oluşturulacak melez popülasyonlarda, üzerinde çalışılan özelliklerin genetik						

yapısının iyi irdelenmesi, seleksiyon yöntemlerinin doğru bir şekilde belirlenmesi ile olasıdır. Çift melez yöntemi ile diğer melezleme yöntemlerine oranla daha geniş bir genetik havuz oluşturabilmektedir. Bu proje ile ülkemiz için ekonomik değere sahip olan pamuk bitkisinin verim, erkencilik ve lif kalite özellikleri başta olmak üzere istenilen özelliklerin bir genotipte toplanabilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla *Gossypium hirsutum* L. ve *Gossypium barbadense* L. pamuk türlerine ait 5 genotip “çift-melez” melezleme tekniği uyarınca melezlenecek, oluşturulan genotipik yapıda özellikle epistatik etkilerin ortaya konulması ve detaylı bir şekilde irdelenmesi yapılacaktır. Elde edilecek tek bitkilerden gelecek ve seleksiyon ile ilerletilecek hatlardan verim, çırcır randımanı ve lif teknolojik analizler yönü ile üstünlük gösteren ileri hatların seçilmesi ve yeni pamuk çeşitleri geliştirilmesi hedeflenmektedir.

YENİ TEKLİF PROJE

Bölüm	Tarla Bitkileri					
Afa Adı	Endüstri Bitkileri – A 04					
Program Adı	Pamuk – P 02					
Proje No	TAGEM/TA/01/02/02/010					
Proje Adı	Güneydoğu Anadolu Bölgesi Pamuk Islah Araştırmaları - Yüksek Sıcaklık Stresine Tolerant Pamuk Islahı					
Projeyi Yürüten Kuruluş	GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi					
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü					
Proje Yürütücüsü	Zir. Yük. Müh. Uğur SEVİLMİŞ					
Yardımcı Araştırmacılar	Doç. Dr. Emine KARADEMİR Doç. Dr. Çetin KARADEMİR					
Başlama - Bitiş Tarihi	Nisan 2015 / Aralık 2017					
Projenin Yıllara Göre Bütçesi	2015	2016	2017	2018	2019	TOPLAM
	6.000	7.000	8.000			21.000
Proje Özeti: Ülkemizin % 60 oranında pamuk üretiminin gerçekleştiği Güneydoğu Anadolu Bölgesinde aşırı yüksek sıcaklıklar pamuk bitkisinin verim ve lif kalitesinde azalmalara neden olmaktadır. Yüksek sıcaklık stresi su stresi ile birleştiğinde verim ve kalitede ciddi azalmalara neden olmakta, bitkiler genetik potansiyeline ulaşamamaktadır ki bu durum bitki gelişimi açısından çevresel streslerin önemini ortaya koymaktadır. İlave olarak ülkemizin küresel ısınmadan olumsuz etkileneyeceği beklenmektedir. Bu etkileri azaltabilmenin en iyi yolu yüksek sıcaklık stresine tolerant yeni pamuk hat ve çeşitlerinin geliştirilmesini ve bu çeşitlerin pamuk üretim sisteminde yer alabilmelerini sağlamaktır. Kurumumuzda yürütülmekte olan ve 2014 yılında tamamlanacak olan “Yüksek Sıcaklık Stresine Tolerant Pamuk Islahı Projesi”nin devamı niteliğinde bir proje olan bu projeye geliştirilen hatların kontrol çeşitlerle kıyaslanması ve verim, lif kalite analiz sonuçlarına göre üstün olanlarının belirlenmesi ve çeşit adayı olarak sunulması hedeflenmektedir.						

YENİ TEKLİF PROJE

Bölüm	Tarla Bitkileri					
Afa Adı	Endüstri Bitkileri – A 04					
Program Adı	Pamuk – P 02					
Proje No	TAGEM/TA/10/					
Proje Adı	GAP Bölgesine Uygun Pamuk Çeşitlerinin Çift Melez Yöntemi ile Geliştirilmesi					
Projeyi Yürüten Kuruluş	GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi					
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü					
Proje Yürütücüsü	Zir. Yük. Müh. Uğur SEVİLMİŞ					
Yardımcı Araştırmacılar	Doç. Dr. Emine KARADEMİR Doç. Dr. Çetin KARADEMİR Yrd. Doç. Dr. Remzi EKİNCİ					
Başlama - Bitiş Tarihi	Nisan 2010 / Aralık 2014					
Projenin Yıllara Göre Bütçesi	2015	2016	2017	2018	2019	TOPLAM
	8.000	9.000	10.000	11.000	12.000	50.000

Proje Özeti:

Türkiye'de son 30 yılda yürütülen ıslah çalışmaları ile pamuk verimi ve kalitesi arttırılmıştır, ancak ıslah çalışmalarının amacı sürekli bir ıslah programı ile yeni güncel çeşitlerin geliştirilmesidir. Çeşit geliştirme çalışmalarında en fazla başvurulana ve kullanılan ıslah yöntemi Melezleme (kombinasyon) Islahı'dır. Bu yöntem, tek melezleme, geri melezleme ve çoklu melezleme şeklinde, türler içi ve türler arası pamuk çeşitleri ile uygulanabilmektedir. Çift melez yöntemi, diğer melezleme yöntemlerine oranla daha geniş bir genetik havuz oluşturabilmekte, seleksiyonların başarı oranını arttırabilmektedir. Özellikle ülkemiz açısından stratejik bir öneme sahip pamuk bitkisinin, günümüzde verim, erkencilik ve lif kalite özellikleri başta olmak üzere, üretim tekniği yönünden önemli olan özelliklerini bir genotipte toplayabilmek; tür içi ve türler arası yapılan çift melezlerden yeni verimli ve üstün tarımsal ve teknolojik özelliklere sahip pamuk çeşitlerinin geliştirmesini sağlayabilmektedir.

DEVAM EDEN PROJE

Bölüm	Tarla Bitkileri					
Afa Adı	Endüstri Bitkileri – A 04					
Program Adı	Soya					
Proje No						
Proje Adı	Güneydoğu Anadolu Bölgesi Soya Islahı Araştırmaları					
Projeyi Yürüten Kuruluş	GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi					
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü					
Proje Yürütücüsü	Zir. Yük. Müh. Uğur Sevilmiş					
Yardımcı Araştırmacılar	Zir. Yük. Müh. Şerif Kahraman					
Başlama - Bitiş Tarihi	2014 / 2018					
Projenin Yıllara Göre Bütçesi	2014	2015	2016	2017	2018	TOPLAM
	9.000	10.000	11.000	12.000	13.000	55.000
Proje Özeti: Güneydoğu Anadolu Bölgesinin ihtiyacı olan yeni soya çeşitlerini geliştirmek üzere, enstitülerin ortak melezleme programıyla elde edilmiş olan ileri hatların verim ve kalite unsurları bakımından test edilmek üzere verim denemelerine alınması ve tescil ettirilerek bölge çiftçilerinin hizmetine sunulması amaçlanmaktadır.						